

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 199

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"זאת תורת נגע צרעת בגד הצמר או הפשתים או השתי או הערב או כלי עור לטהרו או לטמאו"

יסורים טבעיים כנביאים ושאינם טבעיים כמלאכים
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

לב האדם הגדול ואנו לא ידענוהו כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה – **"וּבְכָל נִפְשָׁהּ"** (דברים ד) אפילו נוטל את נשמתך לא רק רבי עקיבא נצטוו על זאת כי אם כל אחד ואחד מישראל, אף הפשוט וההדיוט ביותר באיזה מצב שהוא עומד בו אין הבדל באדם, כולם נצטוו: **"וְאֶהְבֶּתָּ.. וּבְכָל נִפְשָׁהּ"** ולמה באמת כ"כ רב ההבדל?

הוא מה שאמרנו, כי האדם הנלבב הבא לעשות רצון קונו ולקבל עליו עול מלכות שמים בשלמות בתום ובכנות, אחד הוא אם מבין מעט או הרבה, עיקרו של דבר **"שָׁמַע יִשְׂרָאֵל"** (דברים ו). 'השמע לאזניך מה שאתה מוציא בפיה' (ברכות טו). לא להסתפק ולצאת ידי חובה בקריאה בעלמא בדבור, או במחשבה, אלא הכל לפי רוב המעשה! שאם אתה אומר: **"וְאֶהְבֶּתָּ"** ראה להגיע לקיים זה במעשה; **"לְאַהֲבָה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ - בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ"** וכן: **"וּבְכָל נִפְשָׁהּ וּבְכָל מְאֹדָהּ"** וזהו 'כל ימי הייתי מצטער.. מתי יבא לידי ואקיימנו' אילו היה אדם מתרגל לחפש כל דבור שהוא מדבר להלכה ולמעשה אין לך שלימות גדולה מזו.

אמרו חז"ל (יומא לה): 'הלל מחייב את העניינים. רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים' לכאורה, איך יבואו כל

המשך בעמ' 2 <<<

יותר! כי ר"ע

בתשובתו תמה על

תמיהתם, באומרם: 'כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה – **"וּבְכָל נִפְשָׁהּ"** (דברים ד) אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?'

הנה כאן נעוץ הסוד הגדול אשר בקרב

הראשונים ז"ל האריכו בענין הנגעים והעולה מדברי כולם כלל גדול! כי על האדם לראות ביסורים הבאים עליו כנביאים ושלוחי מרום, שנשלחו אליו ישר מן השמים להוכיחו על פניו ולהעיר למוסר אזנו ואנו עומדים ותמהים על עצמנו עד כמה אנו רחוקים מידיעה זו. הלא מוטל עלינו לעמוד לחקור זאת, על מה ולמה נתרחקנו כל כך? מובא בחז"ל (ברכות סא):

'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקים את בשרו במסרוקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו: 'רבינו עד כאן! אמר להם: "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה – **"וּבְכָל נִפְשָׁהּ" (דברים ד). אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?' והנה, כשמצטייר לפנינו המעמד הרם והנשגב הלזה, איך ר"ע מקבל עליו עול מלכות שמים בקריאתו את שמע, בשעה מרה כזו שסורקים את בשרו במסרוקות של ברזל? הלא נשתומם ולא נדע את נפשנו מרוב התפעלות על בן אדם ילוד אשה, שהגביה עוף עד מתחת כסא כבודו יתברך כלבנת הספיר זיכך וצירף לכו לשמים 'ויצאה נשמתו באחד' ואמנם גם תלמידיו הרי ראו כן תמהו 'ואמרו לו תלמידיו: 'רבינו עד כאן!'** אבל מה נשתומם ונתפלא עוד

העניים בכל הדורות שהם ודאי שונים זה מזה, בחסרונותיהם במשפחותיהם ואנשי דורם, שכל אלו משפיעים על הלך רוח האדם לטוב או למוטב וכ"ש שיש הבדל רב מאד בין עני גם בדעת, בדור שפל ונבוזה, לבין הלל הזקן שהיה גדול בדורו, דור של תנאים קדושים אשר עליהם אמרו: 'אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם' ואיך 'הלל מחייב את העניים' לפי מה שהם?

ואותה התמיהה איך 'רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים' באין יוצא מן הכלל?

אבל אין הכוונה שהלל יחייב את העניים; למה לא עלו ברעב ובצמא על הגג כמוהו בבית מדרשם של שמעיה ואבטליון, לשמוע תורה מפיהם בליל שבת סגריר של תקופת טבת, עד שלא הרגיש גם שנתכסה בג' אמות שלג על גופו ונסתכן, כי מי יוכל להדמות אל הלל הזקן בשכלו הגדול ונשמתו הגבוהה מאד, אבל בדבר אחד הוא בא לחייב את כולם, שכל מה שהיה בהבנתו לא השאירו ריק בלא קיום למעשה. וכן היה ר"א בן חרסום. וכן היו כל חכמינו ז"ל. ובכך יתבעו כל באי עולם בכל דור על שלא ראו לשמור לעשות ולקיים את דברי תורתם אשר למדו הם בעצמם, לפי כחם לפי שכלם ולפי הבנתם ותו לא מדי.

וכן יתבאר ג"כ בזה המאמר הידוע: **'חייב אדם לומר: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב'** ('תנא דבי אליהו רבה' כה). וכבר שאלו רבים, איך אפשר זאת? ואף להגיע בקצה המטה. אבל לפמ"ש הכונה 'מתי יגיעו מעשי' כלומר: שכשם שאבותינו הקדושים ע"ה כל תורתם הנפלאה שלמדום כליותיהם, הפעילו למעשה בכל פסיעה ופסיעה במשך כל ימי חייהם ובוזא אמנם גדלו מעשי האבות מעל שמים ושמי השמים! **כן חייב כל אדם להשתדל שכל מעשיו יתאימו ולא יחסרו מהבנת שכלו הוא! וזהו: 'חייב אדם לומר: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב'**

וכן בכל דבר אשר אינו נוגע דוקא למעשה ידים ופועל כפים; והם יראת ה' ואהבתו וכן כל המצות התלויות בלב. כי באין לב, לא קיים כלל המצוה ולא סגי מה שיודע בשכלו ומשיג בהבנתו, אלא עד שירגיש כן בלבבו.

תדע! שאין הכתוב אומר: **'וְאֶהְיֶה אִתְּךָ אֶלְלִיָּה'** בכל שכלך. אלא: **'פְּקֹל לְבָבְךָ'**. וכן ביראה. וכן בכל המדות הטובות. וכמו שנאמר: **'וְלַעֲבָדוֹ כְּכֹל לְבַבְכֶם'** זהו אשר

נתבע האדם בכל, שיהיה לבו שומע אל מה ששכלו יודע! וזהו שבקש שלמה המלך מאת ה' בגבעון: **'וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ'** (מלכים א ג).

מרגלא בפומיהו דאינשי; 'יסורים מן השמים הם!' וכן בפיהם תמיד מאמרם ז"ל: **'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם פן מכריזין עליו מלמעלה'** (חולין ז:). ובכ"ז, כשאמנם נוקף רק אצבעו הרי הוא שוכח את הכל ומתחיל לצעוק בקולי קולות, כאילו מתאבק עם גולן הבא לבלעו חנם! צא וחשוב; אילו יצויר שהקב"ה כביכול עומד על האדם וחובטו במקל על ראשו, מה היה עושה האיש? האם היה בורח? ודאי היה נשאר עומד כפוף מקבל באהבה המכות ואומר: "חטאתי עויתי פשעתי" ומה פירוש יסורין מן השמים? האם לא כן הוא ממש כמשל שהבאנו? והרי אנו מאמינים באמונה שלמה וגם חוזרים בפנינו תמיד, כי יסורים מן השמים וא"כ מה אתנו?

עוד יש לתמוה על עצמנו: שגם להבין הרחמים שביסורים אין אנו יודעים, כי הנה כל מה שאנו מוצאים בעוה"ז שאין אדם רוצה להיטיב לחברו, הוא מפני שע"י שיתעסק בטובת חברו יחסר לו, בטרחת גופו או בזמן או בממון, אבל אילו יצויר שאדם היה יכול לעשות טובה לחברו ולא יחסר לו כלום וגם לא יצטרך להטריח עצמו במאומה, בודאי לא היה איש בעולם אף האכזרי ביותר שלא יעשה טובה לחברו כי מה איכפת לו בזה וק"ו אדם טוב הרי אין שום ספק שיתמיד בכל זמן ובכל מקום להיטיב לבני אדם.

ומעתה גם איש בער יבין את זאת שהקב"ה שנקרא: **'מְלֵא רַחֲמִים'** ודאי כל מה שהוא עושה עם האדם זה רחמים וחסדים.

'מְלֵא רַחֲמִים' פירושו: שאין מקום פנוי בו כביכול שלא יהא מלא ברחמים! והרי הקב"ה אין סוף, א"כ גם לרחמיו אין סוף והאדם יודע זאת, אך מה מוזר הדבר שעל אף כל זאת אם מרגיש האדם איזה כאב כל שהוא בצפורן אחת, מתחיל להתאנח מרה וחשך עולם בעדו ולמה כן הוא?

הוי מפני שאין פיו ולבו שוים, לא ישמעו אזניו מה שפיו מדבר כי לא התחנך להיות בן איש חי, שלבבו ירגיש מה ששכלו מבין.

והנה בענין הנגעים ראה ברמב"ן (יג מז) וספורנו ז"ל שכתבו: **'זה איננו בטבע כלל ולא הוה בעולם וכן נגעי הבתים, אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור**

בבשרו, או בכגדו, או בביתו, להראות כי השם סר מעליו. ולכך אמר הכתוב: **'וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם'** (להלן יד לד) כי היא מכת השם בבית ההוא. והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה', כמו שאמר: **'כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ פְּנִיעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם לְאֲחֻזָּה'** (שם) ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע, אבל מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר השם הנכבד שוכן בתוכה.

משא"כ אותם בנ"א הנרדמים אשר לא התעוררו לדעת כלל מזה, הם בלי ספק תחת הנהגת הטבע כשאר בעלי חיים. הרי עד כמה החסד והרחמים במוסר הנגעים, שלא יזכו לזה אלא בעלי המדרגה בארץ הקדושה וכפי שנתבאר שהיסורים הם כנביאים ושלוחי מרום, שבאים אל האדם להוכיחו על פניו, נמצא כי יסורים טבעיים הם כנביאים אשר בארץ המה ויסורים בלתי טבעיים הם כמלאכים אשר ירדו מן השמים לדבר אתו וכשנראה לו לאדם נגע בבגדו, או בביתו, הרי זה כאילו מראים לו נסים גלויים ושלחו לו מלאכים ישר מן השמים אל ביתו להעירו על חטאו ולהאירו בדרכיו וכמה מקורב אדם זה להשי"ת שמזכה אותו בכך וזהו מה שכתבו הראשונים ז"ל: כי לא זכו לענין הנגעים רק הנבחרים בעם **'ובארץ הנבחרת אשר**

השם הנכבד שוכן בתוכה'. ובוזה נבין מה שאחז"ל (סנהדרין עא:). **'בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב? דרוש וקבל שכו. כמאן? כרבי אלעזר ברבי שמעון דתנן: רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: "לעולם אין הבית טמא, עד שיראה כשתי גריסין על שתי אבנים בשתי כתלים בקרן זוית, ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס"**. ולכאורה, מכיון שהנגעים הם בין כך ובין כך שלא כדרך הטבע, כמ"ש הרמב"ן והספורנו, א"כ, מהו ההבדל אם הנגע הוא כגריס אחד על אבן אחת, או כשני גריסין על שתי אבנים?

אבל לפי מה שפירשנו, הרי כל מה שהנגע מרוחק יותר מן הטבע, הרי זה לאות על התקרבות יותר גדולה וסימן יותר טוב במדרגת האדם.

א"כ הכי קאמרינן בברייתא: מכיון שענין הנגע בבית הוא כ"כ מרוחק מעולם הגשמי, עד שיראה דוקא **'כשתי גריסין על שתי אבנים בשתי כתלים בקרן זוית'** א"כ בעל הבית הלזה צריך שיהיה בעל מדרגה גבוהה מאד מאד שיכופו לו רקיעים גדולים אלו אל תוך ביתו ואדם כזה לא נמצא שיהלך בארץ, לכן בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות אלא **'דרוש וקבל שכו'**. ■

פרשת החדש

"ראשון הוא לכם לחדשי השנה"

חדש ניסן הוא חדש האביב אב לי"ב חדש

לְחֻדְשֵׁי הַשָּׁנָה. החדש הזה כולו דומה כאילו כל ימיו היו ראשי חודשים, אבל הראשון שבו, כלומר: ראש חדש ניסן עצמו, יש בו רק ענין אחד שהוא; "ראשון הוא לכם לְחֻדְשֵׁי הַשָּׁנָה". אבל מותר להתענות בו.

מידי 'שבת מברכים', כמו בשבת זו, לפני שמכריזים על היום שבו יהיה ראש חודש, אנו מבקשים: 'מי שְׁעֲשֶׂה נְסִים לְאַבְוֹתֵינוּ וּמַצְרִים גְּאֻלָּם. הוא יִגְאֵל אוֹתָנוּ וְיָשִׁיב בְּנֵים לְגְבוּלָם' בעל ה'תוספת ברכה' מסביר זאת: בחשיבותו של קדוש החדש, כמצוה הראשונה שניתנה לבני ישראל בצאתם מעבדות לחרות. בכל פעם שאנחנו מקיימים מצוה זו אנחנו מבקשים; 'מי שְׁעֲשֶׂה נְסִים לְאַבְוֹתֵינוּ וּמַצְרִים גְּאֻלָּם. הוא יִגְאֵל אוֹתָנוּ וְיָשִׁיב בְּנֵים לְגְבוּלָם' שכשם שבימים ההם, שעה שנתנה מצוה זו, עשית לאבותינו נסים גדולים ונגאלו מעבדות לחרות, כך יהיה גם לנו 'הוא יִגְאֵל אוֹתָנוּ וְיָשִׁיב בְּנֵים לְגְבוּלָם'.

ובדרך של בדיחות הדעת אמרו: מדוע זכה דוקא חדש ניסן להיות "ראש חודשים"? משום שחדש זה, על ההכנות הקשות הכרוכות בו בהכנות לפסח מסב ליהודי הרבה מאד דאגות וגם צער ו... 'כל המיצר לישראל נעשה ראש' (גיטין נ:). ■

(יב) מסביר את הטעם שחדש 'ניסן' הוא "ראש חודשים": 'שימנו אותו ישראל חדש ראשון וממנו ימנו כל החדשים, שני ושלישי, עד תשלום השנה בשנים עשר חדש, כדי שיהיה זה זכרון בנס הגדול של יציאת מצרים.. כי בכל עת שנזכר החדשים, יהיה הנס נזכר. ולכן אין לחדשים שם בתורה, אלא יאמר "בחדש השלישי" ואומר: "ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה העֶזְרָא... וכן כולם. וכמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותנו ממנו אחד בשבת שני בשבת, כן הזכירה ביציאת מצרים במנותנו החדש הראשון, החדש השני והשלישי לגאולתנו, שאין המנין הזה לשנה, שהרי תחילת שנותנו מתשרי, דכתיב: "וְחַג הָאֶסֶף תְּקֹופֶת הַשָּׁנָה" וכתיב: "בְּצֵאת הַשָּׁנָה". אם כן כשנקרא לחדש ניסן "ראשון" ולתשרי שביעי פתרונו "ראשון" לגאולה'.

ימי ניסן כולם, הם בעלי סגולות מיוחדות, כל אחד מהם כראש חדש וכמועד ומשום כך למשל, אין מתענים בהם, אבל דוקא ראש חדש ניסן עצמו הוא לענין זה כשאר ימות השנה. השל"ה והגר"א מצאו לכך רמז בפסוקי 'פרשת החדש' שבתורה: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם רֵאשִׁי חֻדְשֵׁי רֵאשֹׁן הוּא לָכֵם

השבת היא 'פרשת החדש' הרביעית והאחרונה מארבע הפרשיות המיוחדות שקוראים בימי אדר וכן 'שבת מברכים' חדש ניסן שיחול במוצאי שבת. 'פרשת החדש' שבה אנו קוראים "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם רֵאשִׁי חֻדְשֵׁי", חלה לעולם בסמוך ל'פרשת פרה' וללא הפסקה ביניהן. ובתלמוד הירושלמי נתנו לדבר זה סימן - שהיא דומה ל'ארבע כוסות'. כשם שבהן אסור לשתות בין הכוס השלישית לרביעית, כך גם בין הפרשת השלישית - 'פרשת פרה' לבין הפרשה הרביעית 'פרשת החדש'.

חדש ניסן הוא ראש חודש, מלך עליהם, כנרמז בנאמר: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם". "לָכֵם" בהיפוך אותיות הוא מלך. ועוד מצאו לכך רמז בשמו 'חדש האביב', אביב משמעותו אב לי"ב, ראש משפחת החדשים.

בילקוט בפרשת 'בא' (קצ) מובעת חשיבותו של חדש ניסן כ"ראש חודשים" במשל: 'אמר רב יהושע בן לוי: "משל למלך שהיה לו אורלוגין והיה מביט בו ויודע איזו שעה ביום. כיון שעמד בנו על פרקו, מסר לו אורלוגין שלו. כך אמר הקב"ה: 'עד עכשיו חשבונן של חדשים וימים בידי, מכאן ואילך הרי הם מסורים בידכם'".

הרמב"ן על התורה, פרשת 'שמות'

מחשבה

"אדם כי יהיה בעור בשרו"

רק בני ישראל מטמאים בנגעים ולא עובדי כוכבים

'מתעלל' באחד באכזריות ומותר את השני לאנחות? ענו לו הסובבים האחרים: "שוטה שבשוטים, הרופא בדק את שניהם וראה שהאחד מצבו קשה יותר וקפא למות ואפסו הסכויים להחזירו לחיים. לכן לא טיפל בו. אצל השני הוא גילה דופק רפה ועמל בכל כחו כדי להחזירו לחיים".

כך גם בין ישראל לעמים. הגוים הם בבחינת קפואים כבר, דבר לא יחזירם לחיים. אין שום סבה ליסרם בעולם הזה. אבל עם ישראל חי, אלא שהוא קופא תחת תאוותיו ולכן מחמם אותם הקב"ה בעיסוי וביסורים והם עושים רצון קונם. ■

ושואל בשיחותיו וכן בפרושו להגדה: מדוע הגוים כולם שרויים בשלוה ועם ישראל, העם הנבחר שרוי בצרות ובמצוקה?

משל למה הדבר דומה? לשנים שהלכו יחד בליל חושך ואפילה בסערה, בסופת שלגים ואבדו את דרכם. כחותיהם אפסו והם נפלו על הארץ והשלג החל לקבור אותם. למרבה המזל, בכקר גילו אותם עוברים ושבים, חילצו אותם והבהילו אותם לבית החולים. הרופא בדק אותם ומיד החל מעסה את האחד וסוטר לו על גופו. עמד בצד אדם וכעס על הרופא, שהרי שנים היו מונחים לפניו והרופא

בעל ה'אור החיים' הקדוש אומר: כי הסבה שנאמר בפסוק: "אָדָם" באה למעט עובדי כוכבים. במסכת 'יבמות' (סא.) מובא: שרק ישראל קרויים "אָדָם" ולא עובדי כוכבים. ואם כן, כשבחרה התורה לכתוב בנגעים לשון "אָדָם" הרי זה כדי לקבוע את מה שנאמר במסכת 'נגעים' שעובדי כוכבים אינם מטמאים בנגע. ומדוע? מוסיף ומסביר ה'אור החיים' משום שנאמר: "אָדָם כִּי יְהִי בְעוֹר בְּשָׂרוֹ" הנגעים הם רק בעור הבשר, הם כלפי חוץ. אצל אומות העולם הנפש היא בבחינת צרעת וכל פנימיותם היא טומאה. ברעיון דומה עוסק ה'חפץ חיים'

"או בשתי או בערב לפשתים ולצמר"

למה בכל הפרשה הקדים "צמר" ל"פשתים" וכאן כתב אותם בהיפוך?

פנינים לפרשה

"ויבן יונה או תור לחטאת" (יב ו)

כתב המלבי"ם: בכל מקום כתוב: "תרים" קודם "בני יונה", חוץ מפה שהקדים "בן יונה" ל"תור". וכבר הוכיח מזה התנא במשנה בסוף מסכת 'כריתות' ששניהם שקולים. ובכל זאת בודאי יש איזה טעם למה שינה פה הכתוב מבכל מקום. ואמרו חז"ל ב'ספרא' וכו' מפני שיש מקום לטעות שיוכל להביא בהמה תחת העוף, לכן כתב הכתוב: "ויבן יונה או תור לחטאת".

וההסבר בזה הוא: שעל פיה החוק המיוסד אצלנו שדרך הכתובים לכתב בדרך 'לא זו אף זו' כלומר: שהדבר המחודש יותר הוא הכתוב מאוחר, לכן תמיד כתוב בסוף את בני היונה, שהחדוש בהם הוא שאף שהם יותר קטנים מהתורים, בכל זאת גם הם מועילים לקרבן ופה שאמר הכתוב תחילה את "בן יונה" הכונה שדי לו בקרבן קטן ואם ירצה בדוקא להביא קרבן גדול יוכל להביא "תור", אבל מכל מקום לא יביא דבר גדול יותר מ"תור". ועיין בפירושו רבינו יעקב בעל 'טורים' שכתב לבאר בטעם הדבר: ש'בכל מקום מקדים "תרים" ל"בני יונה" חוץ מכאן, לפי שאינו מביא אלא אחד ואם ימצא יונה לא יקח תור לפי שבן זוגו מתאבל עליו ואינו מזדווג לאחר'. (ועיין עוד במה שהוסיף בענין זה רבינו בחיי א יד).

"לקל מראה עיני הכהן" (יב)

פירש רש"י: 'פרט לכהן שחשך מאורו', כלומר: שכהן סומא אינו כשר לראות הנגעים מאחר שאינו רואה והכתוב מלמדנו שבשביל לטמאות את הנגע צריך לראותו. הנה החיד"א בספרו 'שם הגדולים' ('מערכת גדולים' א י) מביא מדברי המהר"ח זצ"ל שכתב: 'דאליהו זכור לטוב נתגלה לרבינו אברהם אב"ד... ובנו

רבינו יצחק סגי נהור... וכתבו על רבינו יצחק בן הראב"ד, דהגם שהיה סגי נהור היה מכיר באדם בגלגוליו והיה מרגיש בהרגשת האויר לומר זה חי וזה מת והיה גדול בתפלתו כרבי חנינא בן דוסא'. יש מקום להסתפק, אם יאה כהן שיהא רואה דרך הרגשת האויר כהראב"ד הנ"ל, האם יחשב הדבר לראיה בכדי לטמאות את הנגע או לא? ולכאורה נראה מלשון "לקל מראה עיני הכהן", שדוקא ראה הבאה ע"י העינים בכחה לטמאות את הנגע, אבל אם רואה באופן אחר לא יאה מתקיים בזה "מראה עיני הכהן" ולא יוכל הכהן לטמאות הנגע.

"והתגלח ואת הנתק" (יג לג)

מה שבתורה כתוב: "והתגלח" עם את ג' רבתי (גדולה), כתב רבינו יעקב 'בעל הטורים': שבא הדבר לרמוז בזה 'שג' צריכין גילוח גדול בכל מקום שיש שער; נזיר ומצורע ולוים'. וב'משך חכמה' כתב באופן אחר: 'ג' רבתי; ששלשה לאוין נדחים בתגלחתו; שער זקנו ואף אם הוא כהן דכתיב בו לאוי יתירא ונזיר והוי ג' לאוין, כולם דוחה אותן תגלחתו דמצורע'.

"וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא" (יג מה)

פירש רש"י: שיהא 'משמיע שהוא טמא ויפרשו ממנו'. גם האדם המדבר דברי תוכחה ומשמיע לרבים מהו טמא ומהו טהור, מזכה הרבים ומאיר עיניהם להבדיל בין הטמא ובין הטהור, שידעו את הדרך בה ישכון האור אורה של תורה, היאך לעשות רצון אבינו שבשמים. החיד"א ב'שם הגדולים' (א קסו) מביא: על 'מהר"ר אליהו הכהן אחד מרבני איזמיר. חיבר יותר משלשים חבורים מספר הסמוך לארבעים. והיה אפוטרופוס גדול לעניים שהיה הולך וקובץ על יד על יד מהגבירים ומחלק לעניים. ורבים השיב מעון בדרשותיו ותוכחותיו ומתק לשונו. וכבר בא לו

אדם מישראל בביתו יום ש"ק אחר הדרוש ונשק ידיו ואמר לו: "ידיע להוי להרב כי הוא היה מוכן לעשות עבירה והיום הזה בשמעי דרוש הארון חזרתי בי ונפקחו עיני".

"או בשתי או בערב לפשתים ולצמר" (יג מח)

כתב רבינו הנצי"ב מוואלז'ין בספרו 'העמק דבר': בכל הפרשה הקדים "צמר" ל"פשתים" חוץ מכאן והדבר טעון ביאור. ונראה, שמזה למדו חכמינו ז"ל שהשתי וערב של פשתים מקבל טומאה קודם לשתי וערב של צמר וכמו ששינוי במשנה במסכת 'נגעים' (י): 'השתי משישלך... והאונין של פשתן, משיתלבנו' ולא רק לפירושו של רש"י במסכת 'סוכה' (יב:). שאונין של פשתן משמעו קודם טויה ומה שקרוי שתי וערב אינו אלא שיהיה מתוקן לעשות בהם שתי וערב והיינו משעת ליבון. אלא אפילו לשיטת התוספות שדוקא אחר הטויה, מ"מ לבון באויר התנור הוא קודם שליקה ביורה, לכן הקדים הכתוב בשתי וערב את הפשתים קודם הצמר, באשר הוא קודם לקבלת הטומאה.

"וְשָׂרֵף אֶת הַבְּגָד... או אֶת כָּל כְּלֵי הָעוֹר" (יג נב)

כתב רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא' לבאר: מדוע לא נכתב כאן: "אֶת הָעוֹר" כמו שנאמר בשאר הפסוקים? משום שהעור הוא לח ואי אפשר לשורפו וכמו שכתוב במסכת 'שבת' (קכ.). 'פורסין עור... מפני שהוא מחרד' ופירש"י: 'לח'. אבל את הכלים אין עושין אלא מעור קשה וכמו שפירש"י (שם עט). ד"ה 'בקורתובלא' ולכך הוא נעשה ראוי לשרפה ואע"ג שבמסכת 'זבחים' (צד). מבואר: שגם עור קשה נעשה ע"י הנגע לח, מ"מ אינו נעשה לח בדרגה גבוהה כ"כ עד שלא יוכלו לשורפו. ■

שנת השמיטה

ארבע כוסות ביין של שביעית

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם אפשר לצאת ידי חובה של ארבע כוסות יין בליל הסדר, ביין של שביעית?

תשובה: בשו"ת 'מנחת שלמה' (א נא): הביא את דברי ה'ירושלמי' ('שבת' פ"ח ה"א וב'פסחים' פ"י ה"א וב'שקלים' פ"ג ה"ב) שדן בשאלה: 'מהו לצאת ביין של שביעית'?

ומביא הירושלמי: 'תני ר' אושעיא: יוצאין ביין של שביעית'.

ומפרש שם במסכת 'שקלים' הרב 'תקלין חדתינ' (שהוא בעל ספר 'פאת השלחן'): שהספק של הירושלמי היה, לפי שלאחר זמן הביעור אסורין פירות שביעית בהנאה, אבל הרי 'מצות לאו ליהנות ניתנו' והד' כוסות הרי הם מצוה.

ומדלא פירש שהספק הוא על יין קודם זמן הביעור, כיון דמצוה לא הוי הנאה, מוכח, שלדעתו לפני זמן הביעור ודאי מותר ואין כלל שום ספק שמותר.

אך יש להסתפק, לפי מאי דאיתא בב"ק (קא.): ד'בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק'?, ולפי שיטת הר"ן, המובאת בשו"ע אבה"ע בב"ש (קכד קב): אם כתב גט אשה על איסורי הנאה אשר דינם בשריפה, הגט פסול! מה יהיה הדין באם כתב גט בדיו של שביעית הנ"ל, האם הגט כשר?

ואף שדיו הוא משקה ומשקה דינו בקבורה ולא בשריפה (כדאיתא בסוף 'תמורה'), מכל מקום, הרי לאחר שנתבש הדיו הרי הוא טעון שריפה, כמו הבגד 'שצבעו בקליפי שביעית', דודאי גם בצביעת בגד מעיקרא היה הצבע משקה

נזולי אלא שאח"כ נתיבש ואז הוא טעון שריפה, כך גם בדיו הנ"ל ו'כל העומד לשרוף כשרוף דמי'.

והנה הפמ"ג (באו"ח ל"ב במ"ז ס"ק כ"ז) כתב: שבדיו לא שייך לומר 'כל העומד לשרוף להשרף כשרוף דמי' כיון שרק צריכים צבע שחור והוא איכא וכעין מה שאמרו לענין כסוי הדם בעפר עיר הנדחת, ד'כל כמה דמיכתת, מעלי' וגם בשביעית, אם השחיר בהם תפלין או כתב בהם גט, שפיר כשר, כי דוקא אם הניר עצמו עומד לשריפה ליכא לא ניר ולא

אותיות, כיון שהן פורחות באויר, אבל אם רק הדיו טעון שריפה שפיר אמרינן דדיו שרוף גם הוא חשיב דיו והרי צורת האותיות ניכרת.

אך למעשה, אפשר דשפיר צריך אח"כ לשרוף את הניר כמו ששורפין את הבגד מחמת הצבע שעליו. ■

אך יש לומר: כי שאני ד' כוסות, כיון ששותה את היין כדרך שתייתו, למה יגרע בכך שיש בו גם הנאת מצוה וכי אסור לאכול מצה של שביעית משום שיש בה גם הנאת מצוה?

ואפילו להסוכרים דאמרינן 'מצות לאו להנות ניתנו' אף אם יש הנאת

ולכאורה דבריו תמוהין מאד: שהרי בגד שצבעו בקליפי ערלה או שביעית ידלק כמפורש בפ"ג דערלה ובב"ק? (קא.).

אך יש לומר: כי שאני ד' כוסות, כיון ששותה את היין כדרך שתייתו, למה יגרע בכך שיש בו גם הנאת מצוה וכי אסור לאכול מצה של שביעית משום שיש בה גם הנאת מצוה?

ואפילו להסוכרים דאמרינן 'מצות לאו להנות ניתנו' אף אם יש הנאת

סופ"ש ארוך עם הרב אמנון יצחק במלון 'נוף ערד'

פרשת 'מצורע' ה'-ז' ניסן (08/אפר'12-10)

מיום חמישי עד מוצ"ש (מס' המקומות מוגבל)

לפרטים והרשמה "שופר" רח' מתחיהו 10 בני ברק 03-6777779 מ-9:00 עד 15:00

השנה עושים סדר פסח כהלכתו

נוסח פסח תימני

CD 15 ש"ח
DVD 25 ש"ח

נוסח פסח ספרדי

CD 15 ש"ח
DVD 25 ש"ח

להזמנות לבתי כנסת ולבתי ספר: 03-6777779 שלוחה 239 משעה 2 בצהריים

סעודת דוד המלך והילולת רשב"י

במוצאי שבת פרשת 'בחקותי' יט' אייר 08/מאי/24 יערוך ארגון 'שופר' את הראשון במפגשי 'מלוה מלכה' וסעודת דוד המלך ע"ה שיערכו ברחבי הארץ

עם הרב

אמנון יצחק

האירוע יתקיים באולמי 'נאות ירושלים'

שכרח' החשמונאים 3 בני ברק

מחיר ההשתתפות לזכוי הרבים:

ל-200 המזמינים הראשונים 300 ש"ח לזוג

מחיר רגיל לזוג 400 ש"ח

מחיר רגיל ליחיד 250 ש"ח

בליל האירוע על בסיס מקום פנוי בלבד 300 ש"ח ליחיד

מספר המקומות מוגבל

כרטיסים והרשמה ב'שופר' 03-6777779

* הישיבה נפרדת * כל מרכיבי הסעודה מוקפדים בהכשר הגר"מ לנדא * המעוניינים לעשות מלוה מלכה עם הרב במתכונת זו בעירם יפנו ל'שופר'

www.shofar.net
חדש באתר שופר

הכה את המומחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות. יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר 'שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עונה בקולו

www.shofar.net

ערכות לבר מצוה

תפילין+טלית מהודרת+נרתיקים מקטיפה עבה+רקמת שם+כיפה+סידור+נילוז קשרה חותם המלך 1,155 ש"ח הדרת מלך 948 ש"ח הפש פאר 890 ש"ח

05-03-05-48-28

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 1992

כתר חרסינה 570 ש"ח
שתל 1.490 ש"ח תותבת 1.590 ש"ח
תותבת גמישות ללא וויס 2.990 ש"ח
ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק
03-5794757 052-8448443

חדש בארץ!!

בכל לילה לפני ה'נץ'

הרב אמנון יצחק

נותן שיעור ב:

4:00 מדרש 'שוחר טוב' על תהלים
5:15 תפילת ותיקין
6:15 'דף היומי'

הצבור מוזמן לכל השעורים
בבית כנסת אליהו הנביא רח' עוזיאל 42 ב"ב

לפרסום בגני המלך צלצלו:

03-6762226

פסח עם "אוצרות חיים" במלון 'שלום פלאזה' בטבריה

מיום ששי עד מוצ"ש יג' עד כא' ניסן
18-26.04.08 (למנינים) 8 לילות 9 מיים

בהשתתפות:

- הרב ישראל נח ברגר שליט"א
- הרב אורי יצחק שליט"א
- הרב משה בן לולו שליט"א
- הרב גלעד שמע שליט"א
- הפייטן דוד שלמה שירה היו'
- הופעת הזמרים: אביעד גיל היו' אמיר אליהו היו', חיים חג'בי היו' עם שמעון משעלי היו' ועוד...
- פעילות עניפה לילדים
- בריכת שחיה נפרדת
- ספא/סאונה
- חדר כושר
- משגיחים צמודים
- שמיטה לחומרה

בשר ועוף בהשגחת הרב לנדא

לפרטים "אוצרות חיים"

050-3131740 03-6880091

יעמדו על הברכה

אמציה בן עליזה לרפואה שלמה בכל אבריה וגיריה	מישל בת אלאונורה תזכה להיות אשת חיל	מארקו בן אלידה יוכה לעלות לארץ עם כל משפחתו	שירן בת יונה ללידה קלה וילד ובריא ושלם
--	--	--	---

JERUSALEM
WINERY

יקב ירושלים עשרה קבין של טעם

יקב ירושלים שמח להגיש לכם מגוון יינות מובחרים, שאיכותם הגבוהה משתלבת בהידורם ההלכתי כענבי הגפן בענבי הגפן. יינות שמעלים על שולחנכם את האווירה של יקב ירושלים אותנטי, לגימה אחר לגימה. עשרה קבין חדשים של טעם ירדו לירושלים. יקב ירושלים מציע לכם את כולם.

בציר הגיע - פסח בא!
למזוג ארבע כוסות "בציר" -
מיץ ענבים טבעי איכותי, וליהנות
מפסח מהודר בטעם נהדר!

כל היינות ומיצי הענבים כשרים למהדרין סן המהדרין לפסח ולכל ימות השנה וראויים לקידוש ולהבדלה לכל הדעות

פוסט ישראלי ירושלים